

N:o 92.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 11 maj 1900.

— — — — Andra Kammaren den 11 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående åtgärder för åstadkommande af tillfredsställande kontroll öfver förvaltningen af vissa donationer och stiftelser m. m.

(Statsutskottets utlåtande n:o 9 punkt 133.)

Till Konungen.

I den berättelse angående statsverkets jemte dertill hörande fonders tillstånd, styrelse och förvaltning under år 1898, som Riksdagens revisorer den 30 november 1899 afgifvit, hafva revisorerna anfört följande:

»I skrifvelse till Konungen den 8 maj 1897 anhöll Riksdagen, att Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådana åtgärder, som kunde finnas nödiga för åstadkommande af kontroll öfver värden och förvaltningen af fromma stiftelser inom landet. Af skrifvelsen framgår, att berörda hemställan afsett endast sådana fromma stiftelser, hvilkas räkenskaper icke redan äro föremål för granskning af någon statens myndighet.

Men äfven beträffande de donationer och stiftelser, för hvilka redogörelser ingå i de allmänna, kammarrättens och statsrevisionens granskning underkastade räkenskaperna, torde gälla, att deras förvaltning under nuvarande förhållanden icke kan på ett tillfredsställande sätt kontrolleras. En granskning af dem kan nemligen enligt revisorernas förmenande icke blifva fullt effektiv utan tillgång till de urkunder, som ligga till grund för vederbörande donationer och stiftelser, ty endast genom jämförelse med sådana handlingar kan bedömas, om medlen i förekommande fall verkligen blifvit för behöriga ändamål använda. Med afseende härå hafva revisorerna funnit önskvärdt, att föreskrift lemnades derom, att vid räk-

skaperna för allmän institution, som har att förvalta allmänna donationer eller stiftelser, skola fogas tryckta eller skrifna, till riktigheten bestyrkta afskrifter af de stadganden, som blifvit i afseende å donationerna eller stiftelserna meddelade.

Revisorerna hafva emellertid funnit, att denna fråga möjligen kan ses från en mera allmän synpunkt, enär det i många fall torde vara ej blott för räkenskapsgranskaren, utan äfven för den stora allmänheten eller enskilde bland densamma af vigt och intresse att kunna erhålla kännedom om hvad i förevarande afseende blifvit i förekommande fall förordnad; och med hänsyn härtill hafva revisorerna ansett sig böra alternativt ifrågasätta, huruvida icke lämpligen en sammanfattning borde upprättas och till trycket befordras, upptagande samtliga gällande föreskrifter rörande nu omnämnda donationer och stiftelser.»

Tillika hafva revisorerna meddelat en förteckning öfver samtliga de donationer och stiftelser, för hvilka redogörelser äro i de allmänna räkenskaperna intagna, och utvisar denna förteckning, som åtföljt revisorernas berättelse, att sammanräknade antalet af dessa donationer och stiftelser utgör 1,813.

Med anledning af revisorernas omnämnda framställning hafva statskontoret och kammarrätten i gemensamt afgifvet utlåtande hufvudsakligen anfört följande.

Lika med Riksdagens revisorer ansåge embetsverken en fullt effektiv granskning af redogörelserna för omnämnda donationer och stiftelser icke kunna ega rum, utan att vederbörande revisorer sattes i tillfälle att förskaffa sig kännedom om innehållet af de urkunder, som låge till grund för samma donationer och stiftelser.

Beträffande de olika sätt för vinnande af sådan kännedom, som af Riksdagens revisorer alternativt ifrågasatts, syntes det embetsverken, som om det senare alternativet, enligt hvilket en sammanfattning borde upprättas och till trycket befordras, upptagande samtliga gällande föreskrifter rörande omnämnda donationer och stiftelser, vore i och för sig, om hänsyn icke toges till kostnaderna, att föredraga, helst derigenom äfven på fullt tillfredsställande sätt tillgodosåges det intresse, som, på sätt Riksdagens revisorer erinrat, allmänheten kunde hafva deraf, att för densamma underlättades möjligheten att erhålla kännedom om hvad rörande vissa donationer eller stiftelser funnes bestämdt.

Med afseende å det stora antalet af ifrågavarande donationer och stiftelser samt den, enligt hvad kammarrättens tredje revisionskontor

upplyst, betydande omfattningen af de redan nu i tryck befintliga urkunderna till en del af samma donationer och stiftelser, syntes det dock antagligt, att utarbetandet och tryckningen af en sådan »sammanfattning», som ofvan omförmälts, skulle, derest den erhöles den fullständighet, som syntes erfordras för att med ledning af densamma räkenskapsgranskningen skulle kunna blifva fullt effektiv, medföra rätt afsevärda kostnader för statsverket. Med hänsyn härtill och då, enligt hvad embetsverken inhemtat, för en ganska stor del ifrågavarande donationer och stiftelser urkunder redan funnes i tryck tillgängliga, ansåge sig embetsverken icke för sin del böra förorda det ifrågasatta utarbetandet af en särskild sammanfattning af urkunderna till samtliga ifrågavarande donationer och stiftelser.

Icke heller ansåge embetsverken det för vinnande af det utaf Riksdagens revisorer i afseende å räkenskapsgranskningen åsyftade mål vara erforderligt att, på sätt revisorerna i första rummet ifrågasatt, skrifna eller tryckta, till rigtigheten betsyrcata afskrifter af urkunderna till vederbörande donation eller stiftelse årligen insändes, utan syntes det, såsom kammarrättens tredje revisionskontor jemväl erinrat, vara i sådant afseende till fyllest, att dylika afskrifter funnes för vederbörande revisorer tillgängliga i Riksdagens bibliotek och i kammarrätten, dit de för sådant ändamål skulle af donationernas och stiftelsernas vederbörande förvaltare insändas.

För tillgodoseende af allmänhetens intresse af att kunna erhålla kännedom om ifrågavarande urkunders innehåll kunde lämpligen föreskrift meddelas derom, att sådana afskrifter af urkunderna, som nyss omförmälts, skulle insändas jemväl till vissa andra bibliotek än Riksdagens och kammarrättens för att sålunda vara för allmänheten tillgängliga.

I anslutning till den af statskontoret och kammarrätten i ämnet uttalade uppfattning får Riksdagen, med anledning af Riksdagens revisorers omförmälda erinran, anhålla, att Eders Kongl. Maj:t måtte taga under öfvervägande, hvilka åtgärder lämpligen kunna böra vidtagas i syfte att Riksdagens revisorer och kammarrätten må vid granskning af räkenskaper, i hvilka ingå redogörelser för donationer och stiftelser, beredas tillgång till gällande föreskrifter och bestämmelser rörande dessa donationer och stiftelser.

Stockholm den 11 maj 1900.

Med undersätlig vörndnad.
